

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
І.В. Давиденко
“ _____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 242 «Туризм»

за освітньою програмою «Економіка і організація туристичної діяльності»

на тему:

«Шляхи підвищення ефективності використання

туристсько-рекреаційного потенціалу регіону

(на прикладі Яремчанської ОТГ в Івано-Франківській області)»

Виконавець

студентка IV курсу факультету ЦЗФН

Лисенко Діана Олексіївна

/підпис/

Науковий керівник

старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Єступова Ірина Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми випускної роботи визначається необхідністю. Розвитку рекреаційної діяльності, яка має суттєвий вплив на економічний та соціальний розвиток територій країни, регіонів, сприяє наповненню місцевих бюджетів, залученню інвестицій, формуванню нових транспортних комунікацій, розбудові відповідної інфраструктури, створенню робочих місць. Основою для розвитку туристично-рекреаційних функцій є туристичний потенціал, який можна охарактеризувати як найважливіший визначальний фактор розвитку туризму та підвищення конкурентоспроможності територій.

Метою дослідження є аналіз туристсько-рекреаційного потенціалу Яремчанської ОТГ Івано-Франківської області та виявленні проблем і перспектив його використання для розвитку туристичної сфери регіону.

Для досягнення мети в роботі поставлені такі завдання:

- визначити сутність рекреаційно-туристських послуг та основні форми рекреаційної діяльності;
- охарактеризувати особливості використання природно-ресурсного потенціалу регіону;
- дослідити сучасні методи оцінювання туристсько-рекреаційного потенціалу;
- надати характеристику регіональному потенціалу розвитку рекреаційного туризму в Івано-Франківській області;
- здійснити оцінку природно-ресурсного потенціалу рекреаційного туризму Яремчанської громади;
- провести аналіз соціально-економічних ресурсів рекреаційного потенціалу Яремчанської громади;
- надати рекомендації щодо перспективних напрямів розвитку рекреаційного туризму в Яремчанській ОТГ;
- обґрунтувати економічну доцільність створення музею карпатського чаю «Хижа знахаря».

Об'єктом дослідження є процеси формування туристично-рекреаційного потенціалу регіону.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні, методичні і прикладні аспекти формування туристично-рекреаційного потенціалу регіону.

Методи дослідження. У процесі дослідження для досягнення поставленої мети застосовано такі наукові методи як: аналізу та синтезу, групування, узагальнення та систематизації, класифікації, структурно-логічного аналізу, стратегічного аналізу, регіонального аналізу, економіко-статистичний, порівняння, абстрактно-логічний.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, нормативні документи центральних органів державної влади, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Головного управління статистики Івано-Франківської області, сайти громад та громадських організацій, навчальні підручники, посібники, монографії, наукові доробки вітчизняних та зарубіжних авторів, мережа «Інтернет».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменування). Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методологічні основи організації та розвитку рекреаційного туризму»* розглянуті теоретико-методологічні основи організації та розвитку рекреаційного туризму, досліджені сутність рекреаційно-туристських послуг та основні форми рекреаційної діяльності, проаналізовані особливості використання природно-ресурсного потенціалу регіону, охарактеризовані сучасні методи оцінювання туристсько-рекреаційного потенціалу.

У другому розділі *«Сучасні тенденції розвитку туристично-рекреаційної сфери в Івано-Франківській області»* визначені сучасні тенденції розвитку туристично-рекреаційної сфери та надана оцінка регіонального потенціалу розвитку рекреаційного туризму в Івано-Франківській області, здійснена оцінка природно-ресурсного потенціалу Яремчанської громади, проведений аналіз соціально-економічних ресурсів її рекреаційного потенціалу.

У третьому розділі *«Перспективні напрямки розвитку рекреаційного туризму в Яремчанській ОТГ»* за результатами аналізу надані рекомендації щодо перспективних напрямків розвитку рекреаційного туризму в Яремчанській ОТГ, визначена економічна доцільність створення музею карпатського чаю «Хижа знахаря» та представлені економічні обґрунтування заходу, розрахований період окупності інвестицій.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Визначено, що рекреаційна послуга – це будь-яка діяльність чи вигода, яку надають клієнтові на спеціалізованих територіях поза місцем його постійного проживання, й у вільний від роботи час, щоб відновити його фізичні та психологічні сили, задовольнити спортивні, оздоровчі, пізнавальні інтереси тощо. Наведена класифікація рекреаційних послуг за видами діяльності рекреантів і часовим обмеженням на їх здійснення, за функціональним призначенням, за загальними ознаками та ін.

2. Встановлено, що під туристським потенціалом розуміється вся сукупність природних, культурно-історичних та соціально-економічних передумов для організації туристичної діяльності на певній території. Формування туристичного потенціалу регіону зумовлене можливістю використання туристичних ресурсів в організації та розвитку туристичної діяльності на певній території та сприяє привабливості території для туристів. Кожен регіон створює туристичний потенціал, відповідний здатності туристичних суб'єктів використовувати туристичні ресурси регіону.

3. Досліджені сучасні методи оцінювання туристсько-рекреаційного потенціалу. Визначено, що всі компоненти туристично-рекреаційного потенціалу, а саме: ресурсна, економічна та соціальна, є відносно автономними,

однак утворюють між собою стійкі взаємозв'язки та є взаємозалежними в межах туристично-рекреаційної системи. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу територій є одним з важливих механізмів управління розвитком туризму в країні, контролю за соціальними, екологічними та економічними наслідками туристичної діяльності.

4. Встановлено, що туристична галузь є стратегічним напрямком соціально-економічного розвитку Івано-Франківської області, яка займає в Карпатському регіоні перше місце по наявності водних та лісових ресурсів, третє по мінеральних та рекреаційних та визначається великою кількістю природо-охоронних територій. Це автентичний регіон з багатою природною і культурною спадщиною, високим рівнем сервісу і безпеки з достатньо розвиненою рекреаційною інфраструктурою для надання лікувально-оздоровчих, туристичних, спортивних послуг.

5. Проведена оцінка природно-ресурсного потенціалу рекреаційного туризму Яремчанської ОТГ показала, що це популярний туристичний центр як зимового, так і літнього відпочинку. Тут наявні можливості для розвитку туризму, зумовлені природними, історико-культурними, етнографічними особливостями. У регіоні розвиваються різноманітні види туризму, серед яких гірськокожаний, пішохідний, велосипедний, кінний, водний (рафтинг), оздоровчий, культурно-пізнавальний, екскурсійний та ін.

6. Аналіз соціально-економічних ресурсів рекреаційного потенціалу Яремчанської громади показав, що основним пріоритетним стратегічним напрямком економіки регіону є і залишається туристично-рекреаційна галузь як важливий чинник динамічного збільшення надходження до бюджету, істотного позитивного впливу на стан справ у багатьох галузях економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво тощо). Туризм у Яремчанському регіоні сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву, залученню громадян до пізнання багатой природної та історико-культурної спадщини краю, збереженню екологічної рівноваги.

7. Надані рекомендації та визначені конкретні завдання щодо трьох основних перспективних напрямів розвитку рекреаційного туризму в Яремчанській ОТГ - створення територіальних туристичних продуктів, розвиток інфраструктури й комунікацій, розвиток кадрового потенціалу туристичної сфери.

8. Обґрунтована економічна доцільність створення музею карпатського чаю «Хижа знахаря», що розширить асортимент туристичних продуктів, збільшить туристичний потенціал Яремчанської ОТГ та принесе прибутки інвесторам. Прибуток до оподаткування за рахунок впровадження заходу складе 730 020 грн. у рік. Додаткові капітальні вкладення у розмірі 210 000 грн. окупляться за чотири місяці.